

Środa, 15 stycznia 2020 r.

P9_TA(2020)0006

Wdrażanie i monitorowanie przepisów o prawach obywateli w umowie o wystąpieniu**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 15 stycznia 2020 r. w sprawie wdrożenia i monitorowania przepisów dotyczących praw obywateli zawartych w umowie o wystąpieniu (2020/2505(RSP))**

(2021/C 270/02)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej (TUE) i Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej z dnia 7 grudnia 2000 r. („Kartę”), ogłoszoną w dniu 12 grudnia 2007 r. w Strasburgu, która weszła w życie wraz z Traktatem z Lizbony w grudniu 2009 r.,
- uwzględniając swoje rezolucje z dnia 5 kwietnia 2017 r. w sprawie negocjacji ze Zjednoczonym Królestwem w związku ze złożoną przezeń notyfikacją o zamiarze wystąpienia z Unii Europejskiej ⁽¹⁾, z dnia 3 października 2017 r. w sprawie stanu zaawansowania negocjacji ze Zjednoczonym Królestwem ⁽²⁾, z dnia 13 grudnia 2017 r. w sprawie stanu zaawansowania negocjacji ze Zjednoczonym Królestwem ⁽³⁾, z dnia 14 marca 2018 r. w sprawie ram przyszłych stosunków między Unią Europejską a Zjednoczonym Królestwem ⁽⁴⁾ oraz z dnia 18 września 2019 r. w sprawie wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej – rozwój wypadków ⁽⁵⁾,
- uwzględniając wytyczne Rady Europejskiej (art. 50) z dnia 29 kwietnia 2017 r., wydane w następstwie notyfikacji złożonej przez Zjednoczone Królestwo na mocy art. 50 TUE oraz załącznik do decyzji Rady z dnia 22 maja 2017 r., w którym ustanowiono wytyczne negocjacyjne dotyczące umowy ze Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej określającej warunki jego wystąpienia z Unii Europejskiej,
- uwzględniając wytyczne Rady Europejskiej (art. 50) z dnia 15 grudnia 2017 r. oraz załącznik do decyzji Rady z dnia 29 stycznia 2018 r. uzupełniającej decyzję Rady z dnia 22 maja 2017 r. upoważniającą do rozpoczęcia negocjacji ze Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej w sprawie umowy określającej warunki jego wystąpienia z Unii Europejskiej,
- uwzględniając wspólne sprawozdanie negocjatorów z ramienia Unii Europejskiej i rządu Zjednoczonego Królestwa z dnia 8 grudnia 2017 r. w sprawie postępów poczynionych na pierwszym etapie negocjacji na mocy art. 50 TUE dotyczących uporządkowanego wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej,
- uwzględniając projekt umowy o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej, zatwierdzony przez Radę Europejską w dniu 25 listopada 2018 r., oraz oświadczenia zawarte w protokole posiedzenia Rady Europejskiej z tego samego dnia,
- uwzględniając projekt umowy o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej, zatwierdzony przez Radę Europejską w dniu 17 października 2019 r. (zwany dalej „umową o wystąpieniu”) ⁽⁶⁾,
- uwzględniając projekt ustawy dotyczącej umowy o wystąpieniu przedłożony parlamentowi Zjednoczonego Królestwa w dniu 19 grudnia 2019 r.,
- uwzględniając deklarację polityczną określającą ramy przyszłych stosunków między Unią Europejską a Zjednoczonym Królestwem ⁽⁷⁾;
- uwzględniając art. 132 ust. 2 Regulaminu,

⁽¹⁾ Dz.U. C 298 z 23.8.2018, s. 24.⁽²⁾ Dz.U. C 346 z 27.9.2018, s. 2.⁽³⁾ Dz.U. C 369 z 11.10.2018, s. 32.⁽⁴⁾ Dz.U. C 162 z 10.5.2019, s. 40.⁽⁵⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2019)0016.⁽⁶⁾ Dz.U. C 384 I z 12.11.2019, s. 1.⁽⁷⁾ Dz.U. C 384 I z 12.11.2019, s. 178.

Środa, 15 stycznia 2020 r.

- A. mając na uwadze, że Parlament Europejski reprezentuje obywateli całej Unii Europejskiej i będzie działał na rzecz ochrony ich interesów zarówno przed wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa z Unii, jak i po nim;
- B. mając na uwadze, że obecnie ok. 3,2 mln obywateli z pozostałych 27 państw członkowskich (UE-27) zamieszkuje w Zjednoczonym Królestwie, a 1,2 mln obywateli Zjednoczonego Królestwa zamieszkuje w UE-27; mając na uwadze, że obywatele, którzy osiedlili się w innym państwie członkowskim, zrobili to na gruncie praw przysługujących im na mocy prawa Unii Europejskiej oraz przy założeniu, że przez całe życie będą nadal korzystać z tych praw;
- C. mając ponadto na uwadze 1,8 mln obywateli, którzy urodzili się w Irlandii Północnej i którzy na mocy porozumienia wielkopiątkowego mają prawo do obywatelstwa irlandzkiego, a tym samym mają prawo do obywatelstwa UE oraz do praw wynikających z obywatelstwa UE w miejscu ich zamieszkania;
- D. mając na uwadze, że UE i Zjednoczone Królestwo na mocy części drugiej umowy o wystąpieniu zobowiązały się zapewnić kompleksowe i wzajemne podejście do ochrony praw obywateli UE-27 mieszkających w Zjednoczonym Królestwie i obywateli Zjednoczonego Królestwa mieszkających w UE-27;
- E. mając na uwadze, że Zjednoczone Królestwo zapowiedziało stosowanie zawartych w umowie o wystąpieniu przepisów dotyczących wydawania dokumentów pobytu za pomocą unijnego systemu osiedleńczego;
- F. mając na uwadze, że wiele z państw członkowskich UE-27 nie ustanowiło jeszcze przepisów odnoszących się do trybu wdrożenia art. 18 umowy o wystąpieniu dotyczącego wydawania dokumentów pobytu;
- G. mając na uwadze, że po zakończeniu okresu przejściowego przewidzianego w umowie o wystąpieniu obywatele Zjednoczonego Królestwa nie będą mogli już korzystać z praw ujętych w art. 20 TFUE, w szczególności z prawa do swobodnego przemieszczania się, chyba że Unia Europejska i Zjednoczone Królestwo i postanowią inaczej w jakiegokolwiek innej umowie dotyczącej ich przyszłych relacji;
- H. mając na uwadze, że zgodnie z art. 132 umowy o wystąpieniu okres przejściowy może zostać wydłużony jedną decyzją Wspólnego Komitetu przed dniem 1 lipca 2020 r.;

Część druga umowy o wystąpieniu

1. uważa, że część druga umowy o wystąpieniu jest sprawiedliwa i zrównoważona
2. zauważa, że część druga umowy o wystąpieniu ustanawia co następuje:
 - wszyscy obywatele UE-27 legalnie przebywający w Zjednoczonym Królestwie i obywatele Zjednoczonego Królestwa legalnie przebywający w jednym z państw członkowskich UE-27, a także członkowie ich rodzin, w momencie wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej nadal będą korzystali z pełni praw określonych w umowie o wystąpieniu, jak ustanowiono na mocy prawa UE i w myśl wykładni Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej;
 - członkowie najbliższej rodziny obywateli i osoby pozostające w stałym związku z obywatelami, przebywający obecnie poza państwem przyjmującym, będą ponadto chronieni na mocy umowy o wystąpieniu oraz ochroną taką zostaną także objęte dzieci urodzone w przyszłości i poza granicami państwa przyjmującego,
 - wszystkie prawa w zakresie zabezpieczenia społecznego wynikające z prawa unijnego zostaną zachowane, w tym prawa do przeniesienia wszystkich świadczeń podlegających przeniesieniu,
 - ciągłość praw obywateli jest im zagwarantowana dożywotnio,
 - procedury administracyjne wdrażające część drugą umowy o wystąpieniu mają być przejrzyste, płynne i sprawne, a formularze – krótkie, proste i przyjazne dla użytkownika,
 - przepisy dotyczące praw obywateli zawarte w umowie o wystąpieniu zostaną włączone do prawa Zjednoczonego Królestwa i będą one miały bezpośredni skutek;

Środa, 15 stycznia 2020 r.

Prawa obywateli podczas okresu przejściowego

3. zauważa, że podczas okresu przejściowego, który ma dobiec końca w dniu 31 grudnia 2020 r., zgodnie z art. 131 umowy o wystąpieniu do kompetencji Komisji będzie należeć monitorowanie wdrażania części drugiej umowy o wystąpieniu, w tym systemów stosowania zgodnie z jej art. 19, zarówno w Zjednoczonym Królestwie, jak i w państwach członkowskich UE-27;
4. zauważa, że w oparciu o art. 20 TFUE oraz stosowne przepisy UE podczas okresu przejściowego obywatele UE-27 będą w dalszym ciągu korzystać z prawa do swobodnego przemieszczania się w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa, a obywatele Zjednoczonego Królestwa – w odniesieniu do UE-27;
5. przypomina, że podczas okresu przejściowego Komisja będzie odpowiedzialna za dopilnowanie, by prawo do swobodnego przemieszczania się było przestrzegane w Zjednoczonym Królestwie i UE-27 oraz prosi Komisję o przydzielenie wystarczających zasobów na badanie przypadków naruszeń tego prawa i udzielanie zadośćuczynień, zwłaszcza w przypadku dyskryminacji obywateli UE-27 lub obywateli Zjednoczonego Królestwa;
6. podkreśla, że okres przejściowy jest krótszy, niż przewidywano; wzywa więc UE i Zjednoczone Królestwo do priorytetowych działań w związku z tymi aspektami części drugiej umowy o wystąpieniu, które odnoszą się do obywateli i ich praw;

Wdrażanie części drugiej umowy o wystąpieniu

7. podkreśla, że w decyzji o wyrażeniu zgody na zawarcie umowy o wystąpieniu Parlament weźmie pod uwagę doświadczenie zdobyte i zapewnienia udzielone podczas wdrażania kluczowych przepisów umowy o wystąpieniu, zwłaszcza w odniesieniu do systemu osiedleńczego dla obywateli UE mieszkających w Zjednoczonym Królestwie;
8. zauważa wysoki odsetek obywateli UE składających wnioski o udzielenie statusu osoby osiedlonej, którym przyznano jedynie status wstępnie osiedlonych; przypomina, że można tego uniknąć, jeżeli Zjednoczone Królestwo zdecyduje się na procedurę administracyjną o charakterze deklaratywnym, na którą pozwala art. 18 ust. 4 umowy o wystąpieniu; wzywa więc Zjednoczone Królestwo, aby dokonało przeglądu swego podejścia, a państwa członkowskie UE-27 – by przyjęły procedurę deklaratywną przewidzianą w art. 18 ust. 4;
9. wyraża głębokie zaniepokojenie niedawnymi i sprzecznymi ogłoszeniami w odniesieniu do obywateli UE-27 w Zjednoczonym Królestwie, którzy nie złożą wniosków w systemie osiedleńczym dla obywateli UE przed 30 czerwca 2021 r.; zauważa, że ogłoszenia te wywołały niepewność i obawy niekorzystne dla obywateli, których dotyczą; wzywa rząd Zjednoczonego Królestwa do jasnego określenia sposobu, w jaki wdroży art. 18 ust. 1 akapit drugi lit. d) umowy o wystąpieniu, w szczególności co rozumie przez „uzasadnione powody niezachowania terminu”;
10. zwraca uwagę, że obywatele UE-27 mieszkający w Zjednoczonym Królestwie uzyskaliby większą pewność i poczucie bezpieczeństwa, gdyby otrzymali fizyczny dokument poświadczający ich prawo pobytu w Zjednoczonym Królestwie po upływie okresu przejściowego; powtarza, że brak fizycznego dowodu poświadczającego prawo pobytu zwiększy tylko ryzyko dyskryminacji obywateli UE-27 ze strony przyszłych pracodawców i właścicieli nieruchomości, którzy będą mogli chcieć uniknąć dodatkowego obciążenia administracyjnego związanego z internetową weryfikacją statusu lub z powodu błędnej obawy przed znalezieniem się w sytuacji niezgodnej z prawem;
11. wciąż niepokoi go niska liczba usług skanowania dokumentów tożsamości w ramach systemu osiedleńczego dla obywateli UE, ich ograniczony zasięg geograficzny w Zjednoczonym Królestwie oraz niski poziom pomocy dla obywateli starszych i znajdujących się w trudnej sytuacji, w tym dla tych, którzy mogą mieć problemy z korzystaniem z aplikacji cyfrowych;
12. wyraża zaniepokojenie zaproponowaną strukturą niezależnego organu Zjednoczonego Królestwa przedstawioną w art. 159 umowy o wystąpieniu; oczekuje, że Zjednoczone Królestwo dopilnuje, by organ ten był rzeczywiście niezależny; przypomina w związku z tym, że organ ten powinien być gotowy do działań pierwszego dnia po upływie okresu przejściowego;

Środa, 15 stycznia 2020 r.

13. oczekuje od Zjednoczonego Królestwa wyjaśnienia kwestii stosowania systemu osiedleńczego dla obywateli UE w odniesieniu do obywateli UE-27 w Irlandii Północnej, którzy zgodnie z warunkami porozumienia wielokopiatkowego nie ubiegali się o obywatelstwo Zjednoczonego Królestwa;

14. ponawia swoje zobowiązanie do uważnego monitorowania sposobu, w jaki państwa członkowskie UE-27 będą wdrażać część drugą umowy o wystąpieniu, w szczególności jej art. 18 ust. 1 i 4, dotyczącą praw obywateli Zjednoczonego Królestwa mieszkających na ich terytoriach;

15. zachęca UE-27 do przyjęcia środków zapewniających pewność prawa obywatelom Zjednoczonego Królestwa zamieszkałym w UE-27; przypomina swoje stanowisko, zgodnie z którym UE-27 powinna stosować spójne i jak najprzychylniejsze podejście do ochrony praw obywateli Zjednoczonego Królestwa mieszkających w UE-27;

16. wzywa Zjednoczone Królestwo i państwa członkowskie UE-27 do zwiększenia starań, aby poszerzyć wiedzę obywateli na temat skutków wyjścia Zjednoczonego Królestwa z UE oraz do rozpoczęcia lub założenia specjalnych kampanii informacyjnych informujących wszystkich obywateli objętych umową o wystąpieniu o ich prawach i jakichkolwiek możliwych zmianach w ich statusie;

Prawa obywateli w ramach przyszłych stosunków między UE a Zjednoczonym Królestwem

17. z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie deklaracji politycznej określającej ramy przyszłych stosunków między UE a Zjednoczonym Królestwem, że „powinny to być stosunki, które będą służyć interesom obywateli Unii i Zjednoczonego Królestwa, zarówno dzisiaj, jak i w przyszłości”;

18. ubolewa w tym kontekście nad tym, że Zjednoczone Królestwo ogłosiło, iż zasada swobodnego przemieszczania się osób między Unią a Zjednoczonym Królestwem nie będzie miała już zastosowania; uważa, że wszelkie umowy w sprawie przyszłych stosunków między UE a Zjednoczonym Królestwem powinny zawierać ambitne przepisy dotyczące przemieszczania się osób; powtarza, że prawa te powinny być proporcjonalne do stopnia przyszłej współpracy w innych obszarach; przypomina, że prawo do swobodnego przemieszczania się ma bezpośredni związek z trzema innymi wolnościami integralnie związanymi z rynkiem wewnętrznym oraz że ma szczególne znaczenie dla usług i kwalifikacji zawodowych;

19. wzywa do zagwarantowania prawa obywateli Zjednoczonego Królestwa objętych umową o wystąpieniu do przemieszczania się po całej Europie oraz prawa wszystkich obywateli objętych umową o wystąpieniu do powrotu do Zjednoczonego Królestwa lub UE przez całe ich życie; wzywa państwa członkowskie UE-27 do zapewnienia prawa do głosowania w wyborach samorządowych w kraju zamieszkania wszystkim obywatelom objętym umową o wystąpieniu;

20. przypomina, że wielu obywateli Zjednoczonego Królestwa, zarówno zamieszkałych w Zjednoczonym Królestwie, jak i w UE-27, wyraziło zdecydowany sprzeciw wobec utraty praw, z których obecnie korzystają na mocy art. 20 TFUE; proponuje, aby UE-27 zbadała, w jaki sposób można załagodzić tę sytuację w ramach prawa pierwotnego UE przy pełnym poszanowaniu zasady wzajemności, równości, symetrii i niedyskryminacji;

21. przypomina, że Wspólny Komitet, o którym mowa w art. 164, będzie odpowiedzialny za wdrażanie i stosowanie umowy o wystąpieniu;

22. uważa, że wspólny nadzór Parlamentu Europejskiego i Parlamentu Zjednoczonego Królestwa nad wdrażaniem i stosowaniem umowy o wystąpieniu byłby korzystny, i z zadowoleniem przyjąłby wiadomość o utworzeniu wspólnej struktury w tym celu;

o

o o

23. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie Europejskiej, Radzie, Komisji, parlamentom państw członkowskich oraz rządowi Zjednoczonego Królestwa.